

Zelfkazend blaarkopbedrijf economisch interessant

Siem en Mieke van der Hulst exploiteren, samen met hun zoon Frank, een moderne veehouderij onder de rook van het Noord-Hollandse Winkel. In 2001 hebben ze daar een mooi en modern bedrijf gestart. Het is opgezet volgens de laatste inzichten op dit gebied. Moderne stallen en bedrijfsgebouwen sieren het erf. Voorheen hadden ze een bedrijf in Voorhout, bij Leiden. Meerdere generaties Van der Hulst waren fervente blaarkopfokkers. Blaarkoppen komen niet alleen in Groningen voor. Ook in het Groene Hart van Zuid-Holland houdt een aantal fokkers dit mooie ras in ere.

Blaarkopfokker Siem van der Hulst is geboren op het ouderlijk bedrijf in Voorhout. Wegens stadsuitbreiding moesten ze daar vertrekken, maar het grootste deel van de weilanden huurt hij nog steeds. Daar loopt in de zomermaanden zijn jongvee. Vader houdt daar dan toezicht op het koppel, de staat van de weilanden en de afrastering. In 2001 kocht familie Van der Hulst een akkerbouwbedrijf onder de rook van Winkel: een bedrijf met vrij zware kleigrond, 40 tot 60 % afslibbaar en met een huiskavel van 56 hectare. Ze hebben dat omgevormd naar een melkveehouderij.

Er werden nieuwe bedrijfsgebouwen en een woning gebouwd. Bij nieuwbouw kun je een groot deel van je eigen ideeën, van je eigen behoeften, verwezenlijken. Aldus Siem. Zo ook hier. De stal biedt plaats aan circa honderd melkkoeien en eenzelfde aantal jongvee. Ook is er een aparte stalruimte voor de eigen fokstieren voorzien. Naast de onderkelderde stal heeft hij de beschikking over een twee-maal-zeven-

stands visgraat melkstal. Daarnaast is er een ruimte voor het bereiden van boter en kaas.

Veestapel

Familie Van der Hulst fokt al enkele generaties lang Blaarkoppen. Zowel vader als grootvader als overgrootvader hielden deze dubbeldoelkoeien al op hun bedrijven. Ook Siem is een groot liefhebber van de Blaarkop. Ze zijn mak, vruchtbaar en leveren voldoende melk en vlees. Daarnaast vragen ze weinig krachtvoer en kalven ze gemakkelijk af. Het zijn sterke, gezonde dieren die weinig aandacht van de veearts vragen. De melkgift van circa zeventuizend liter met een eiwitgehalte van 3,75% is zeer geschikt voor de boter- en kaasbereiding.

De totale veestapel van circa honderd melkkoeien en ruim tachtig stuks jongvee betekent een vrij dichte veebezetting op het totale bedrijfsoppervlak: krap twee grootvee-eenheden per hectare. Daarnaast zijn er nog vier fokstieren die de stal bevolken. Circa twee derde van het koppel is zwart van kleur. De rest is roodharig. Siem vindt dat een mooie verdeling van de kleur. Het oog wil ook wat, vooral als ze buiten lopen. De meeste koeien worden op een natuurlijke manier gedekt. Voor de nodige bloedverversing wordt voor ongeveer een kwart van het koppel gebruikgemaakt van de ki. De stamboekstieren worden vrijwel allemaal bij Blaarkopfokkers uit Groningen gekocht. Het wordt overigens wel steeds moeilijker om goed en raszuiver fokmateriaal te vinden. De gemiddelde leeftijd van de koeien is nu circa 4,7 jaar. De veestapel verkeert nog steeds, al is het in het laatste deel, in de opbouwfase. Gestreefd wordt naar een gemiddelde leeftijd van rond de zes jaar. Is het koppel eenmaal compleet, dan

Rijpende kazen

L. de Vos

Siem van der Hulst met zijn Blaarkoppen

kan er strenger geselecteerd gaan worden, zowel op exterieur als op productie. De raszuiverheid bedraagt nu 87,5 procent. Maar Siem wil het liefst naar 100 procent raszui-vere Blaarkopkoeien. Een nobel streven. Een aanzet daartoe is zijn toekomstplan. Hij ziet op termijn mogelijkheden om het koppel op te splitsen in vier groepen van vijftieng koeien. Aan elke groep moet dan een eigen stier worden toegevoegd. Op deze wijze creëer je een viertal koefamilies, met als voordeel meerdere bloedlijnen die meer mogelijkheden tot bloedverversing bieden. Ook opent het de mogelijkheid om uit te groeien naar een fokbedrijf.

Siem ziet de toekomst van de Blaarkop gunstig in. De populatie neemt nog steeds toe. Het gaat wel langzaam, maar toch. Ook door het steeds toenemende gebruik van de Blaarkop als begrazer van natuurterreinen wordt de populatie steeds breder. De beheerders van deze terreinen gaan de gunstige eigenschappen die deze inlandse dubbeldoelkoeien als natuurbegrazers bieden, steeds meer waarderen. Een goede ontwikkeling.

Boter en kaas

Om de melk meerwaarde te geven maakt de familie Van der Hulst zelf kaas en bereidt ze boter van de room van de afgeroomde melk. De Blaarkopkoeien geven melk met een vrij hoog (3,75%) eiwitgehalte. Vanaf augustus tot aan de stalperiode is dat percentage zelfs nog hoger. Het kan dan tijdelijk wel oplopen tot zo'n 3,9 procent. De kaas- en boterbereiding vinden plaats van april tot oktober/november door en onder de supervisie van moeder Mieke.

Het eindproduct, magere Leidse kaas, wordt afgezet via de groothandel. De boter wordt afgezet bij diverse restaurants, die al een groot aantal jaren als vaste afnemer in hun klantenbestand voorkomen. De boter, nodig om de winterperiode te overbruggen, wordt in de loop van het seizoen ingevroren. Op deze wijze kan men een jaar rond verse roomboter afleveren. Al met al geeft deze intensieve tweede tak toch wel een grote meerwaarde aan de melk. Het komt het bedrijfsrendement zeer zeker ten goede en bewijst daarmee het bestaansrecht van het Blaarkopras.

Historie

Mochten melkveehouders nu en dan het gevoel hebben dat het hun niet mee zit, dan is het goed te beseffen dat ook hun voorgangers het in onze zompige streken beslist niet makkelijk hadden.

De Lage Landen werden in de afgelopen eeuwen vrijwel continu geteisterd door watersnoden, krijgshandelingen, besmettelijke veeziekten en ongunstige weersomstandigheden. Zo werden de Lage Landen tussen 12e tot de 18e eeuw geteisterd door 45 grote watersnoodrampen. Om een indruk te geven van de schade welke werd aangericht: in 1187 verdronken er in Friesland 80.000 mensen en (!) beesten, bij de 5e Allerheiligenvloed in 1570 verdronken 50.000 stuks rundvee, terwijl in 1717 de 7e Kerstvloed in Groningen ruim 40.000 runderen verslond.

Rampzalig waren vooral de regelmatig terugkerende zeer besmettelijke veeziekten als longziekte, runderpest en monden- en klauwzeer. Volgens oude bronnen kroop reeds in de 4e eeuw na Christus een 'ijsselijke smet ongevoelig voort, wijl al 't vee verteerde en de lantman weent en schreit'. Maar ook tuberculose, miltvuur en een bonte verzameling maag-darmparasieten lagen permanent op de loer. Werkzame geneesmiddelen waren er tot op het eind van de 19e eeuw nauwelijks, de meest gebruikte diergeneesmiddelen waren 'Haarlemmerolie, braakwijnsteen, Spaansche vliegzaal en ijzervitriool en plantaardige producten als jeneverbeziën, alantswortel, venkel en anijs'.

Bidden was vermoedelijk werkzaam.